

TÍNH KỊP THỜI CỦA BÁO CÁO TÀI CHÍNH: NGHIÊN CỨU THỰC NGHIỆM TẠI CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM

Ngày nhận: 22/6/2015
Ngày nhận lại: 09/10/2015
Ngày duyệt đăng: 10/11/2015
Mã số: 11-15-46

Nguyễn Thị Hằng Nga ()*
Nguyễn Kim Nam (**)
Lê Thụy Diễm Trang (***)

Tóm tắt: Bên cạnh tính chính xác và độ tin cậy thì tính kịp thời được xem là một nhân tố quyết định đến tính hữu ích của báo cáo tài chính (BCTC). Mục tiêu của nghiên cứu này nhằm xem xét các yếu tố tác động đến tính kịp thời của BCTC các ngân hàng thương mại (NHTM) Việt Nam. Nghiên cứu sử dụng phương pháp phân tích thống kê mô tả, phân tích tương quan và phân tích hồi quy với kích thước mẫu là 184 quan sát, được thu thập từ BCTC của các NHTM Việt Nam trong giai đoạn 2007-2014. Kết quả cho thấy yếu tố quy mô ngân hàng, tỷ suất sinh lời trên vốn chủ sở hữu, sự thay đổi lợi nhuận và tỷ lệ nợ xấu có ảnh hưởng đến thời hạn công bố BCTC của các NHTM. Các công ty kiểm toán thuộc Big 4 cũng như loại ý kiến kiểm toán chấp nhận toàn phần sẽ góp phần làm giảm số ngày công bố BCTC.

Từ khóa: Tính kịp thời, báo cáo tài chính, ngân hàng thương mại, thời hạn công bố.

Giới thiệu

Trước thực trạng trong những năm gần đây có nhiều NHTM thua lỗ, tỷ lệ nợ xấu cao, Ngân hàng Nhà nước (NHNN) đã phải tiến hành cơ cấu lại hệ thống ngân hàng, dẫn đến những biến động lớn. Bên cạnh đó, hầu hết các NHTM nhà nước đều tiến hành cổ phần hóa, một số ngân hàng đã bắt đầu niêm yết trên thị trường chứng khoán, việc minh bạch thông tin là vấn đề tất yếu, nhằm tạo nên một môi trường cạnh tranh lành mạnh và bảo vệ lợi ích của các nhà đầu tư. BCTC của ngân hàng được xem là một công cụ hữu hiệu trong việc cung cấp thông tin toàn diện cho các đối tượng bên ngoài, đặc biệt là NHNN, các nhà đầu tư, chủ nợ. Những thông tin về kết quả kinh doanh, tình hình tài chính cũng như luồng tiền trong ngân hàng sẽ giúp cho các đối tượng sử dụng thông tin đưa ra các quyết định kinh tế phù hợp. Xuất phát từ tầm quan trọng của BCTC, một trong những yêu cầu đặt ra đối với các ngân hàng là phải

cung cấp kịp thời BCTC cho các nhà đầu tư cũng như những đối tượng sử dụng khác trong nền kinh tế.

Tính kịp thời của BCTC là một trong những tiêu chí phản ánh chất lượng BCTC vì nó ảnh hưởng đến việc ra quyết định của những người sử dụng BCTC. Thông tin của BCTC cần được cung cấp trong thời gian ngắn nếu không sẽ làm mất đi một số giá trị kinh tế nhất định (Al-Ajmi, 2008). Theo Luật các Tổ chức tín dụng, trong thời hạn 90 ngày kể từ ngày kết thúc năm tài chính, tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài phải gửi NHNN các báo cáo hàng năm theo quy định của pháp luật, đồng thời trong thời hạn 120 ngày, kể từ ngày kết thúc năm tài chính, tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài phải công khai các BCTC theo quy định của pháp luật.

Tính kịp thời từ lâu đã được công nhận như là một thuộc tính chất lượng của BCTC (Khasharmeh và Aljifri, 2010). Sự chậm trễ